

Lærarar og starvsfólk á Tekniska skúla í Havn:

Myndugleikarnir skyldu til at fáa viðurskiftini í rætt lag beinanvegin

Onki samljóð er millum teir pástandir og hött-anir, sum leiðsla skúlans saman við fakfeløg-unum føra fram, og so veruleikan á tøkniliga undirvísingarøkinum siga lærarar og starvsfólk á Tekniska skúla í Havn

Í Dimmu nr. 62 frá hósdegis 3. juni 1993 hevur stýrisformaður Tekniska Skúlans í Torshavn lesarabrev um vinnulivsútbúgvingina, har hann fylst á, at tað kemur so lítið burtúr. Harumframt rósar hann nýggja stjóranum á Tekniska Skúlansum fyrri hansara uppruddingarbeiði, sum hesin hevur staðið fyrri síðani hann var starvssettur, fyrri minni enn einum ári síðani.

Tað er skjótt at verða samdur um, at ov lítið er komið burtúr úr seinastu árin. Men soleiðis var ikki síðst í sjeyti- og fyrsti áttatiárunum, tá stór framgongd var innan teknisku útbúgvingarnar. Soleiðis kundi tað eisini havt verið undanfarnu árinum um so var, at vinnan kendi sína víttjunartíð. Men sum øllum kunnugt hevur ikki látið hadani fyrr enn myndugleikarnir tóku sær um reiggj og gjørdi hol í sjógv.

Og úrslitið er nú almannakunnugt. Vit hava nú fingið nútímans lógir. Lógir sum vinnulivið aðrastaðni góðtekur.

Tað skal eisini havast í huga, at tær lógir, sum samtyktar eru, eru ein karmur um eina skipan og ikki sum Føroya/Havnar Handverkarafelag og Føroya/Havnar Handverksmeistarafelag vilja vera við, lógir sum seta vinnuna út av spælinum.

Hvat viðvíkur dagligu leiðslu skúlans, so hevði tað verið áhugavert at fingið greiðu á hvønn tyding stýrisformaðurin leggur í úttalili: *At rætta skúlan upp.*

Er tað, — at frásaga sær alt vanligt samband við lærarar skúlans

— skrivliga at hótta allar lærarar skúlans við

uppsøgn á grátt pappir, taka teir nakað frálerutilfar heim til húsar, hava teir ikki stjóran góðkenning fyrstuttan grundgeving at siga royndum og dugnaligum lærarum úr starvi, samstundis sum nýggj fólk verða tikin inn at rokja somu uppgávur

— at boða frá, at allir lærarar skúlans verða blakaðir út, seta teir seg í samband við myndugleikarnar um stóð skúlans

— uttan at boða lærarunum frá, flyta frysiting skúlans í nýggj hól aðrastaðni í býnum (vit kundu lesa hetta í bløðunum)

— at so at siga øll kommunikation millum leiðslu og starvsfólk er pr. bræf, og at skrivini frá leiðsluni stórt sæð eru kravboð og höttanir

— at nokta lærarunum at virka í góðkendum lærararáði

— at nokta lærarunum at siggja og enn minni viðgera uppskotið til lóg um tøkniligar yrkisútbúgvingar, sum um joltdið varð sent skúlanum til ummælis.

O.sfr. o.sfr. Harumframt eigur stýrisformaðurin at minnst til, at hann hevur nógvu seinastu árin fyrst sitið sum næstformaður og síðani sum formaður fyrri stýri Tekniska Skúlans.

Meinar hann, at skilið á skúlanum í sama tíðarskeiði er farið so út av lagi, átti at verið so mikið av manni í honum, at hann tók í egnan barm og segði seg frá sum stýrisformann og tók restina av stýrslimunum við sær.

— Ti hvat hevur stýrið gjørt øll undanfarnu árin fyrri at rætta skúlan upp?

— Hvi læst stýrið ikki um von, tá lærararáð skúlans ferð eftir ferð heitti á tað um at leggja lunnar undir meira rationellan rakstur.

— Hvi ónti stýrið ikki lærarunum aftur, tá teir í 1989 og aftur í 1990 lögdu skjálprógvað tilfar fyrri stýrið um rakstrarsparingar, uppá uml. 2 mió. kr. um árið?

— Hvi ónti stýrið ikki lærarunum aftur, tá teir ferð eftir ferð vistu á móguleikar fyrri at fáa skúlanum biligari holi til vega?

— Hvi hevur stýrið ongantið nógvu farnu árin av eitingum gjørt tað minsta fyrri at fáa skúlanum midlar til vega, tað verið seg útgerð, hólir, rakstrar og ilógukapital o.sfr.

Harafurtur sigur formaðurin SIT-næmingarnar verða komnar í eina óhepna støðu. *Hvi eru teir tað?* Hvat er tað sum ger at teir eru komnar í hesa óhepna støðu?

Sjálv útbúgvingin kann tað ikki vera, tí lærarar, útbúnaður, hólir og tilfar er tað sama, sum lærlingarnir nýta, og uppgávurnar SIT-næmingarnir loysa eru í fleiri forum tær somu, sum hjá lærlingunum.

Síðan august í fjór hevur teir nýggja leiðslan framhóppuppsagnir. Grundgevingin er sparringar.

Hinvegin er tímatalið, sum undirvíst skal so stórt, at tað er brúk fyrri øllum lærarunum, sum eru á skúlanum í lotuni. Ja, her vanta enná lærarar í, skal tímatalið nøktast.

Upp móti hesum sparringum hevur lærararáðið skotið sparringar upp (februar 1993, skjálprógvað), sum við vissu hovdu gjørt skúlan færan fyrri at hildið seg til givnu jättan.

Einasta aftursvar frá leiðsluni/stýrinum er, at teir góðtaka ikki at hetta ráð er skipað, og sostatt heldur ikki tað, ið ráðið fæst við.

Við »sparingum og upprudding« leiðslunnar/stýrisins verður hinvegin onki spart, tí longu nú er komið í ljósmála, at nú, árið bert er hálvrunnið, vanta smáar 2 mió. kr. í rakstrarkontoini.

Hvussu myndugleikarnir kunnu góðtaka, at leiðsla skúlans saman við stýrinum kunnu valka sær í givnu jättanini, sum teimum lýstir er ein gata (vinnan rindar ikki eitt oyra til skúlan).

Lat okkum hyggja at árinum 1993:

Jättan á lógtingsfúggjarlóg	kr. 13.100.000
Eykajättan	kr. 3.400.000
Restar í (sigur leiðsla skúlans) o.ú.	kr. 2.000.000
Tilsamans	kr. 18.500.000

Harav kosta lærararnir bert uml. seks mió. árliga, so ikki kann sigast, at tað er hesin parturin, sum tyngir rakstur skúlans, tá hugsað verður um, at tað hóast alt, umframt næmingarnar, eru lærararnir, sum eru grundarlagið undir virksemsi stovnsins. Verður sæð burtur frá eykajättanini og tí sum restar í, so eru læraralónirnar væl niðanfyrri helmingin av rakstrarútreiðslum skúlans. Samanborið við aðrar stovnar av sama slag, er hetta sera kostnaðarlítið.

Verða so eykajättanir og tað sum vantar í tikið við, er læraraparturin uppfurt minni, ja niðanfyrri triðingin.

Næmingapolitikkur

Leiðarin fyrri skúlan hevur í SvF rakkað SIT-útbúgvingina og næmingarnar á sinum egna skúla niður í sand og øsku. Eina lógliga útbúgving, har tað er hansara uppgáva og skylda at skipa so fyrri, at næmingarnir undir bestu umstøðum kunnu fullføra og fáa endaligt prógv.

Og enn einaferð verður ráðumyndin nýtt, at danir ikki góðtaka útbúgvingarnar í Føroyum. Men hvørjir danir?

Okkum kunnugt meta danir hesa útbúgving at vera á jøvnum færi við tilsvarendi í Danmark. Ja, tað eru enná teir næmingar, sum eru givnar á hálvári leið her hjá okkum, og sum hava hildið fram á donskum tekniskum skúla uttan trupulleikar.

Men tað er ikki bert leiðsla skúlans, sum brúkar hesa ráðumynd. Nei, eisini formaðurin í Føroya/Havnar Handverkarafelag vegna Føroya Handverkarafelag, hevur skrivt í Dimmu nr. 63 um hesa

útbúgving. Í hesum skrivi umtalar formaðurin ein fund í lógtingsins skúla- og mentamálaneynd. Á hesum fundi mótti nevndi formaður ikki. Hann man hava fingið eitt fundarreferat, sum ikki er í trád við veruleikan.

Á fundinum varð tosað um ta grønlendsku mótegis tí føroysku lögin, men tað varð ongantið sagt, at tann føroyska og tann grønlendska líktust hvørjari aðrari, heldur tað mótsættu. Um danir góðkenna ta grønlendsku útbúgvingina ella ikki hevur einki við ta føroysku at gera.

Tann føroyska lögin er gjørd við tí donsku sum fyrirmynd, tað vita bæði Føroya/Havnar Handverksmeistarafelag og Føroya/Havnar Handverkarafelag. Teir hava verið við líka frá byrjan á øllum teimum óteljandi fundunum, sum hava verið um hetta mál seinastu tvey/þrjú árin. Og teir vita eisini, at endaliga uppskotið er ein samansjóðan av donsku löggávuni og teimum broytingum, sum

tey serligu føroysku viðurskiftini leggja upp til.

Danir góðkenna eisini viðtiknu lögin. M.a. hevur danska vinnuskularáðið EsA (tað er: Undervisningsministeriets erhvervsafdeling), sum er hægsti umsitingarmyndugleiki á økinum greitt boða frá, at nýggju lögin eru í fullum samljóði við tær donsku og tiskil geva føroyingum, aftaná lokna skúlagongd her, fría atgongd til danskar tekniskar skúlar.

Harumframt hevur Dansk Teknisk Lærerforening (DTL) boðað frá, at eftir teirra áskoðan er føroyska löggávan betri enn tann danska. So, at danir ikki vilja vita av nýggju skipanini, er beinleiðis ósatt.

Teknisk Skoleforening, sum av feløgnum er nýtt sum prógv fyrri, at viðtiknu lögin ikki eru í samljóði við tær donsku, hevur eisini givið til kennar sína hugsan, í brævi frá 24. maj í áret skriva teir millum annað:

»Det må anses med den nedformning, lov nr. 180 (teir skriva 54, men tað er ein villo) har fået, at det har været lagtingets hensigt at sikre så stor overensstemmelse som muligt mellem dansk lov og det danske uddannelsessystems struktur og opbygning og færøsk lov og det færøske uddannelsessystems struktur og opbygning«.

Føroya/Havnar Handverkarafelag og Føroya/Havnar Handverksmeistarafelag hava lagt doyn á at sannføra limir sínar og almenningin um, at myndugleikarnir villeiða fyrri at trýsta nakað ígjøgnum, sum teir og aðrir ikki vilja vita av. Men sum lýst, so er stóðan júst tann óvutta. Tað er tí álalu vert, at aðrir meistarar og hand-